

kakor mi je sama pripovedovala). Konj, berzde prost, pri ti priči obstane. Pripisala je to pripomoči Matere Božje, misleča, da ženska nikdar nima tolike moči.

Tudi vojak z vago prisopiha pod Nograd (bil je res nekdanj ondi v inograd, in še jez pomnim, da se je ondi pod visoko skalo nahajala rodovitna vinska terta) in že se vrine v neki čoln, kterega še niso odrinili, kar prihití neko pogumno dekle iz Podhama (pripovedovali so, da je bila tako močna, da se 7 korenjakov ni vstrašila), in ko vse kriči: „Z vago ta je že v ladii!“ zavpije junakinja: „Meni ga pokažite; jez mu bom kos!“ In v tem hipu plane v čoln, ga zgrabi in zviže, in v jezero bi ga bila vergla, ako bi ne bil tako milo prosil in obetal, nikdar več priti na jezero.

Al kako malo so bili Francozi mož beseda, so se Blejci kmalo prepričali. Ako se še prav spominjam, so prišli v drugič neko nedeljo, toda so ravno tako malo kakor prvič opravili, zakaj bili so Blejci vedno na straži. Prišli so tretjič, kakor se mi zdi, binkoštni torek. Moj oče so imeli ravno za hišo nekaj opraviti, ko pride neki tergovec iz Radoljce, kjer so tudi Francozi stanovali, in jim reče: „Anže! mislim, da ne bomo nič opravili.“ „Jez tudi mislim, da ne“ — mu odgovorijo in urno sekiro v hišo veržejo, za njimi hité, pa od Matija jo, namesto okoli jezera čez (brez zamere) „Kurji drek“ — to je hrib med Matijem in Ševlom — udarijo, tako Francoze prehitijo in na ladiše prehité. Kmali je zopet žensk vse belo, ki se oborožijo tudi s kolmi, na ktere so ribči veliko mrežo na sušilo obešali. Ko Francozi pridejo, jim serčno nasproti stopijo rekoč: „Možje! pervega, ki se bo prederznil v to ladijo stopiti, bomo s kolmi potolkle!“ Da so tudi sedaj možje za reservo od zad stali, ni dvomiti.

Tako so junaške dekleta in žene otele cerkev Matere Božje na blejskem jezeru.

Povodna moža bohinskega in blejskega jezera.

Slišal sem v mladosti pripovedovati, da je popotoval iz Bohinja nazaj v svojo domačijo na Mlinu pri blejskem jezeru mož; rekli so mu „Žlinder“. Ko tako po samotnem in dolgočasnem potu skoz „štenge“ korači, se mu pridruži neznan človek čudne podobe. Začneta se meniti to in uno; beseda dá besedo. Naš Blejc, od začetka vès osupnjen, viditi moža neznane podobe, se oserči in vpraša ptujca, kam da se je namenil? Ta pa mu odgovori: „Jez sem povodni mož bohinskega jezera, in grem po ženo, ktero mi je povodnjak blejskega jezera odpeljal, ko nisem bil doma.“

Da so se pri teh besedah našemu Žlindru hlače tresle, si vsak lahko misli, kateri je kedaj slišal pripovedovati prigodbo od povodnega moža, zakaj veliko hudega se mu je očitalo. Toda pri ti priložnosti je bil bohinski povodnjak prav priljuden. Tako kramljaje se približata jezeru. Preden se ločita, reče povodnjak: „Pridi gledat k jezeru, in, kadar se boj med nama zavolj odpeljane žene uname, vedi: ako kervave pene k verhu priti vidiš, se zame slaba godí; dobro pa, ako vidiš bele priplavati.“ To rekši se z velikim šumom zažene v globočino, kjer se uname boj, in glej! kervave pene prihajajo prot verhu, — zmagal je blejski povodnjak. Stanoval je s svojo ženo v stekleni hiši v globočini.

Tudi se pripoveduje pravlica, da je prihajal blejski povodnjak vsako jutro k „Oravu“ po za groš kruha. Dal je vselej nov groš; kruha mu pa niso dali v roko, ampak so ga vselej na okno položili, kamor je tudi on pokladal groš. Pravili so, da je sam prvi pot, ko je prišel po kruha, Oravki rekel: „Ne dajaj mi kruha iz rok v roko, zakaj, ker nisem keršen, bi ti jo pri ti priči odtergal.“ In tako je vselej kruh z okna jemal.

Na jezeru. *)

Po jezeru
Bliz Triglava
Čolníc plava
Sém ter tjě;
V čolnu glasno
Se prepeva,
Da odmeva,
Od goré.
Mile tice
Po dolinah
In planinah
Se budé;
Ker so čule
Pesem mojo,
Vsako svojo
Zvergolé.

Ribam serca
Vsim igrajo,
Da skakljajo
Nad vodó.
Še valovi
Šepetajo
In šumljajo
Med sabó.
Tukaj Slava
Vence vije,
Serce bije
Nam gorkó!
Čujte gore
In bregovi,
Da sinovi
Slave smo!
Miroslav Vilhar.

Slovenski Leander.

Novela po narodni kranjski povedki.

(Dalje.)

IV.

Že dolgo je minulo leto dní, kar Lupo od Jelke ni ničesa zvedil. Teta jo je odpeljala po morji v južno Talijansko. Antonio je pozvedoval pri vseh klosterskih znancih, al nobeden mu ni vedil drugega povedati, kakor da je stara Močenigovca se s svojo unukinjo podala na božji pot v Maria Loretto. Vendar mu se vse to ni prav verjetno zdelo, in Signor Lupo je mislil terdno, da jo je teta odpeljala, samo, da jo njegovemu pogledu odtegne.

Sklenil je sam, ko šole minejo, se podati v Loretto. Obleče se po romarsko v dolgo sivo haljino in dene širok klobuk na glavo. Z veliko palico v rokah potuje čez Firenco v večni Rim, in ko je pomolil na grobu svetih apostelnov in ogledal staroslavno mesto, potuje po albanski cesti dalje naprej. Cesta je deržala skoz vijugasto sotesko. Ko vès zamišljen potuje, začuje naenkrat silni glas: „Na pomoč, na pomoč, v ime Božje in svete device Marije loretske!“

Pospešuje svoje korake in zagleda kočijo na cesti stati. Vozotaj je že ležal umorjen na zemlji, dva silna roparja pa sta davila dve ženski. Signor Lupo potegne svoj meč, kterega je imel skritega pod romarskim oblačilom, in z silnim mahom udari sedaj po enem in sopet po drugem, da sta se skoro oba roparja na zemlji valjala v svoji kervi.

Potem skoči h kočiji in posadi na zemljo starejo žensko, ktera je hudo omedlevala, ker je močno ranjena bila, in beži k bližnjemu potoku po vode, izpere z bistro vodo rano in jo s svojo rutico zaveže. Mlajša odgerne svoj vel (šlar) — in kakor mila je juterna zarja, tako krasno je bilo lice mladega dekleta; modre oči pa so se svetile kakor juternica in večernica.

„Kdo ste, junaški mladeneč, rešnik mojega življenja?“ — vpraša mlado dekle. — „S čim Vam bodeve povernile blago delo?“

Jaz sem Wolf vitez Šteberski, rojen Slovenec iz Kranjskega. Stariši so me poslali v slavno šolo benečansko, da si tam svoj um izbistrim. Moji prijatli me potalijančujejo ter mi pravijo Signor Lupo — in kdo ste Vi prekrasna mila?

„Jaz sem Jelka, hči grajšaka Karlovškega, kraj cerkniškega jezera, ne deleč rojena od Vašega grada.“

„Jelka?“ — zakriči vès osupnjen mladi vitez — „ona Jelka, kateri sem jaz na morji v Benetkah odgovarjal s sladko domačo pesemjo?“

„Vi ste bili oni mladeneč?“ — vpraša vsa ginjena Jelka.

„Da! jaz sem bil tisti pevec, in neskončno srečen sem,

*) Iz zbirke unidan napovedane, da pride kmali na svetlo.